

ÉLETMENTÉS ÉS SÉRÜLTELLÁTÁS HARCTÉRI TAPASZTALATOK ALAPJÁN

DOI <https://doi.org/10.29068/HO.2023.1-2.75-77>

SZERZŐ Dr. Vekszler Péter orvos ezredes

ELŐZMÉNYEK

Az ASSET (Advanced Surgical Skills for Exposure in Trauma) tanfolyam az Amerikai Sebész Kollégium (American College of Surgeons, ACS) által kifejlesztett, cadavereken végrehajtott beavatkozásokon alapuló szakképzés. A képzés során minden testtájékon olyan sebészeti feltárásokra és beavatkozásokra kerül sor szisztematikus rendszerben, amelyek nemcsak a harctéren, hanem a mindennapi életben is elengedhetetlenek – többek között – a gyors végtag- vagy életmentéshez.

Az ASSET tanfolyamot 2019-ben, majd 2020-ban is sikeresen szervezte meg a NATO Katona-egészségügyi Kiválósági Központ és a korábbi Magyar Honvédség Egészségügyi Központ – Honvédkórház Budapesten. A Covid19-világjárvány miatt és szervezeti átalakítások követke-

tében a tanfolyam magyarországi megszervezésének folytatása évekre leállt. Dr. Mark Bowyer professzornak, a tanfolyam igazgatójának kezdeményezésére 2023-ban ismét megkezdődtek az egyeztetések az időközben fejlesztésen átesett, ASSET Plus sebészeti készségfejlesztő képzés megszervezéséről a Magyar Honvédség és az Amerikai Egyesült Államok szövetségi kormányának egészségügyi egyeteme, a Uniformed Services University of the Health Sciences (USU) közreműködésével. A tanfolyam színvonalas megrendezéséhez szükséges háttér és szakmai hitelesség biztosítása érdekében megállapodás történt a Semmelweis Egyetemmel a szakképzés megrendezéséről, mely jól mutatja, hogy fejlődnek és erősödnek a civil-katonai-szakmai kapcsolatok.

A TANFOLYAM AKTUALITÁSA, CÉLJA

„A sebészeknek tudniuk kell, hogyan kell ellátni a sérült betegeket, a kurzus a már meglévő szakmai tudásuk támogatásának ad teret. Alapvetően a vérzés felelős a traumás sérültek/betegek halálzásáért. A vérzés megállításának módja az erek feltárása és kontrollálása. Ezt a tanfolya-

mot úgy tervezték, hogy a test minden fontosabb főerét feltárja, és emellett számos olyan élet-, végtag- és látásmentő eljárást végezzen, amelyekkel a traumás betegek élete megmenthető” – foglalta össze dr. Mark Bowyer professzor, a tanfolyam igazgatója.

Annak ellenére, hogy hazánkban is növekszik a nagy energiájú ipari vagy közlekedési balesetek, valamint az erőszakos cselekmények száma, a sérülteket ellátó traumatológiai osztályok nem szembesülnek nap mint nap az ilyen jellegű beavatkozásokkal. A hadművelési területeken azonban nem mindig állnak rendelkezésre sebész szakorvosok, és néha, alacsonyabb progresszivitási szintű intézmények esetében (civil betegellátás) is előfordulhat, hogy a sebészet különböző területeinek képviselői nem elérhetőek a nap 24 órájában. Fontos kiemelni, hogy a sérültellátás – különösen a súlyos sérültek ellátása – több szakterület együttműködését igénylő, multidiszciplináris feladat.

Ezért is rendkívül fontos, hogy az ASSET Plus tanfolyamhoz hasonló intenzív, készség szintű traumatológiai képzéseket rendszeresen megszervezzük, melyeken a civil és katonai szakemberek közösen vehetnek részt. Egy ilyen tanfolyamon olyan képessé-

gekre, tudásra és tapasztalatokra lehet szert tenni, amelyek mind a civil, mind a katonai életben eredményesen hasznosíthatóak. A szakmai tudás átadása, valamint a kapcsolatok erősítése érdekében a Magyar Honvédség számára is kiemelt fontossággal bír az ilyen jellegű képzések meghonosítása.

Ennek a gondolatnak, és számos előkészítő egyeztetésnek eredményeképpen civil és katonai állományban lévő orvosok, valamint műtéti szakasszisztensek vettek részt a harctéri tapasztalatokon alapuló ASSET Plus sebészeti képzésen, Budapesten. A képzést a Semmelweis Egyetem Patológiai, Igazságügyi és Biztosítási Orvostani Intézetében augusztus 31-én és szeptember 1-jén tartották. A hiánypótló képzés további sikeres megtartása érdekében a Magyar Honvédség Egészségügyi Központ (MH EK) – a Semmelweis Egyetemmel kötött speciális együttműködési megállapodás alapján – további képzések magyarországi meghonosítását tervezi.

ÉRTÉKELÉS

A Magyar Honvédség állományának baleseti sebészeti ellátásával szemben megfogalmazott egyik legfontosabb elvárás, hogy a képesség szakmai szempontból megfeleljen a legmagasabb igényeknek, a mobilitás alapelveinek, továbbá, hogy felkészültségének köszönhetően szükség esetén részt tudjon venni az adott honvédségi szervezetek feladataiban.

Az erre alkalmas, jelenleg katonai állományban lévő szakállomány létszáma alacsony. Az új belépők szakmai képzése hosszú folyamat lenne, de ezzel a Magyar Honvédség egészségügyi képességén belül a szakterület jelentős fejlődést érhetne el.

A kialakításra váró, katonai feladatok egészségügyi biztosítására is bevethető sebészeti képesség a súlyos sérültellátást a civil–katonai egészségügyi rendszerben rendszeresen végző szakállományból épülhet fel. Ahhoz, hogy ez az állomány képes legyen az elvárt egészségügyi szaktevékenyegre, és ezzel együtt hozzájáruljon az ország integrált védelmi rendszerének fenntartható és stabil működtetéséhez, a súlyos sérültellátásban napi gyakorlattal rendelkező civil és katonai állomány közötti szoros kohézió megteremtése és folyamatos együttműködés fenntartása szükséges. A megfelelő szakmai

képességgel rendelkező, civil szakemberek bevonása, toborzása többek között a Semmelweis Egyetemmel történő szoros együttműködésben valósulhat meg. Ennek érdekében az ASSET Plus tanfolyamon kívül további szakterületek együttműködése is szükséges. Ezek között szerepel az égési sérültek

komplex, sebészeti – intenzív aneszteziológiai – rehabilitációs ellátásának fejlesztése, a sérültellátáshoz nélkülözhetetlen transzfuziológiai ismeretek és fejlesztési lehetőségek bővítése, a katonai és katona-egészségügyi ismeretek oktatásának beillesztése a graduális és posztgraduális képzésbe.

ÖSSZEGZÉS

A Magyar Honvédség Egészségügyi Központ szempontjából a közeljövő egyik kiemelt kérdése az lesz, hogy hogyan tudunk aktívan szervezni és részt venni a civil–katonai egészségügyi területeken különböző együttműködések során. A Semmelweis Egyetemmel az ASSET Plus tanfolyam kapcsán létrejött együttműködési megállapodás újabb mérföldkő a civil–katonai kooperáció területén, de azt is mondhatjuk, hogy alapkőletétel a fent említett célok eléréséhez vezető építkezés során.

Az ASSET Plus tanfolyam a Hartmann-Rico Hungária Kft. és a SuppLine Kft. támogatásával valósult meg.

